

О. ХЕНРИ

НАРЪЧНИКЪТ НА ХИМЕНЕЙ

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1977

chitanka.info

Аз, Сандерсън Прат, който пиша тези редове, съм на мнение, че образователната система в Съединените щати трябва да премине под ръководството на метеорологичната служба. И мога да изредя много доводи в подкрепа на това мнение. Кажете, защо нашите професори да не бъдат прехвърлени към метеорологичната служба? Те знаят да четат и нищо няма да им струва да хвърлят поглед на сутрешните вестници и после да телеграфират в метеорологичното бюро какви са изгледите за времето. Но този въпрос има и друга страна. И сега аз ще ви разкажа как атмосферните условия ни дадоха възможност — на мен и на Айдахо Грийн — да получим великолепно образование.

Намирахме се в планините Битър Рут, зад Монтанския хребет, гдето търсехме злато. В местността Уола-Уола една брадата личност, която освен с провизиите се хранеше и е известни надежди, ни беше дала аванс. И ето че ние обикаляхме планината и чоплехме тук-таме, запасили се с толкова провизии, че с тях можеше да се изхрани цяла армия, докато трае една мирна конференция.

Един ден от Карлос пристигна на кон пощенският куриер, спря при нас, изяде три консерви компот от бели сливи и ни остави пресен вестник. Този вестник печаташе колона с предчувствия за времето и картата, която той изтегли за Битър Рут от долната страна на колодата, показваше: „Топло и ясно, със слаб западен вятър“.

Още същата вечер заваля сняг и задуха силен източели вятър. Ние с Айдахо пренесохме стана си в една стара, изоставена хижа малко по-нагоре в планината, като мислехме, че това е само един ноемврийски каприз на времето. Но след като натрупа цели три стъпки, снегът се усили и ние разбрахме, че сме негови пленници. Още преди да навали толкова, събрахме купища дърва за огрев, а храна имахме за цели два месеца, тъй че стихииите можеха да си бушуват и върлуват колкото си щат.

Ако искате да поощрите развитието на човекоубийството, просто затворете за един месец двама души в хижа, широка осемнайсет и дълга дващест стъпки. Човешката природа няма да издържи това.

Когато падаха първите снежинки, ние с Айдахо Грийн се смеехме на шегите, които си подхвърляхме, и не можехме да нахвалим буламача, който изсипвахме от котлето и наричахме храна. А в края на третата седмица Айдахо издаде следната прокламация:

— Не зная точно какъв звук издава вкиснато мляко, което се изсипва от въздушен балон в тенекиена чиния, но предполагам, че това би било небесна музика в сравнение с кълколенето на тази редичка струйка от паралитични мисли, която изтича от разговорните ви органи. Полусдъвканите звуци, които всеки ден издавате, ми напомнят кравешка гвачка, само че кравата е възпитано създание и си държи гвачката в устата, а вие не.

— Господин Грийн — казвам аз, — понеже някога сте ми били приятел, не знам дали трябва да ви призная, че ако имах възможност за избор между вашето общество и обществото на един най-обикновен, куц, рошав пес, сега един от обитателите на тази хижа щеше да върти опашка.

Разговори в този дух се водиха още два-три дни, а после изобщо престанахме да си говорим. Поделихме си кухненските принадлежности и Айдахо започна да си готви на единия край на огнището, а аз — на другия. Сняг беше натрупало чак до прозорците, та се налагаше да поддържаме огъня цял ден.

Трябва да ви кажа, че ние с Айдахо нямахме никакво образование — само дете можехме да четем и да смятаме на черната плоча, „ако Джон има три ябълки, а Джеймз пет...“ Никога не бяхме чувствували особена необходимост да вземем университетска диплома, защото, обикаляйки широкия свят, бяхме натрупали някои съществени познания, които можехме да използваме при критични обстоятелства. Но затворени в хижата от снега, ние за първи път разбрахме, че ако бяхме изучавали Омир, старогръцки, дробите и висшите клонове на познанието, щяхме да разполагаме с известни източници за размисъл и разговор със себе си. Виждам съм колежани от Източните щати да работят по фермите из целия Запад и имам впечатление, че образованието не е чак такава пречка за тях, каквато изглежда на пръв поглед. Веднъж например, когато бяхме на Змийска река, конят на Андрю Макуилямз хвана краста и той изпрати на цели десет мили талижка, да докара един от тези особняци, който се хвалеше, че бил ботаник. Но конят все пак умря.

Една сутрин гледам, че Айдахо ръчка с тояга по една полица, която не можеше да се достигне с ръце. От нея паднаха две книги. Аз тръгнах към тях, но срещнах погледа на Айдахо. Той заговори за първи път от една седмица насам.

— Внимавайте да си не изгорите пръстите — казва. — Вас ви бива за другар само на спяща костенурка, но независимо от това аз ще постъпя честно. За разлика от вашите родители, които са пуснали на света едно същество, по-необщително от гърмяща змия и по-студено от измръзнала ряпа. Ще изиграем една игра на карти и който спечели, ще си избере една от двете книги, а изгубилият взима другата.

Играхме и Айдахо спечели. Той си избра едната книга, а аз взех другата. После всеки се оттегли в своя ъгъл в хижата и се зае да чете.

Не съм се радвал на най-голямото парче самородно злато така, както се радвах на тази книга. А и Айдахо гледаше своята така, както дете гледа захарна пръчка.

Моята книжка беше малка, около пет на шест инча, и се наричаше „Наръчник за най-необходимите познания — Хъркимър“. Може и да греша, но според мене това е най-великата книга, написана някога. Аз си я пазя и до ден-днешен. И със знанията, които имам от нея, мога да бия всекиго петдесет пъти за пет минути. Соломон и нюйоркският „Трибюн“ нищо не са пред нея.

Хъркимър ги слага в малкото си джобче. Този мъжага сигурно е изгубил петдесет години и пропътувал милиони мили, за да събере толкова много сведения. В наръчника има какво ли не: и броя на жителите на всички градове, и как се познава възрастта на жената, и колко зъби има камилата; от него можеш да научиш кой е най-дългият тунел в света, колко звезди има на небето, след колко дни избива дребната шарка, какви трябва да бъдат размерите на женската шия, докъде се простира правото на вето на губернаторите, кога са строени римските акведукти, колко ориз можеш да купиш, ако се откажеш от три халби бира на ден, средната годишна температура в град Огъста, щат Мейн, колко морковено семе е нужно, за да се засее един акър с редосеялка, какви противоотровни средства съществуват, колко косми има на главата си блондинката, как се запазват яйца, височината на всички планини в света, датите на всички войни и сражения, как се свестяват удавници и пострадали от слънчев удар, колко кабърчета се падат в един паунд, как се прави динамит, подреждат цветя и застила легло, какво трябва да се предприеме, докато дойде лекарят, и още сто пъти по толкова най-различни сведения. Хъркимър може и да не знае всичко, но в книгата не съм забелязал такова нещо.

Като се зачехох в тая книга, четири часа не мръднах от мястото си. В нея бяха пресовани всички чудеса на просветата и науката. Забравих и снега, забравих и недоразуменията ни с Айдахо. Той седеше тихо на столчето, вдълбочен в своята книга, и през червеникавокафявата му брада просветваше някакво хем нежно, хем загадъчно изражение.

— Айдахо — проговарвам аз, — какво представлява твоята книга?

Айдахо очевидно също беше забравил недоразуменията, защото отвърна с умерен тон, без всякаква заядливост и злоба.

— А, моята ли? — казва той. — Доколкото разбирам, това томче е от Омар К. М.^[1]

— Омар К. М. чий? — питам аз.

— Няма друго, само Омар К. М. — казва той.

— Лъжеш — викам му аз, малко ядосан, че се мъчи да ме пързая. — Кой се подписва на книга така, с инициали? Ако е Омар К. М. Спупендайк или Омар К. М. Максуйни, или Омар К. М. Джекс, защо не го кажеш човешки, ами предъвкваш края като теле риза, просната на въже?

— Казвам ти го, както си е — отвърща спокойно Айдахо. — Това са стихотворения от Омар К. М. Отначало не се разбира за какво става дума, но като се позаровиш, напипваш жилата. Не бих дал тази книга дори за две червени одеяла.

— Чети си я тогава — казвам аз. — Лично аз предпочитам безпристрастното изложение на факти, които дават храна на мозъка, и, изглежда, точно такава книжка ми се е паднала.

— Паднали са ти се статистически данни — казва Айдахо, — което ще рече най-долнопробната информация на света. Те ще отровят мозъка ти. Не, на мен ми дай системата на намеците на стария К. М. Той май е нещо като винопродавец. Дежурната му наздравица е: „Все ми е едно“. В него, изглежда, има доста злост, но той така обилно я смазва с алкохол, че и най-грозните му хули звучат като покана на по чашка. Но това решително е поезия — казва Айдахо — и аз изпитвам презрение към твоята лавка, която се мъчи да продава ум и разум на футове и инчове. И ако философският инстинкт трябва да се обясни с играта на природата, старият К. М. ще забие твоя човек в земята с

всичките му редосеялки, параграфи, гръдни измерения и средни норми на годишните валежи.

Така я карахме ние с Айдахо. Ден и нощ единственото ни развлечение бяха нашите книги. И несъмнено снежната буря докара на всеки от нас цял куп познания. Ако по времето, когато снегът започна да се топи, някой пристъпеше към мен и ме попиташе: „Сандерсън Прат, колко ще струва да се покрие един квадратен фут покрив с ламарина двайсет на двайсет и осем по цена девет долара и петдесет цента за сандък?“, щях да му отговоря с такава скорост, с каквато светлината пробягва по дръжката на лопатата, тоест сто деветдесет и две хиляди мили в секунда Колцина са способни на толкова нещо! Разбудете в полунощ който и да е от вашите познати и го попитайте да ви каже колко кости има човешкият скелет, като не се броят зъбите, или какъв процент гласове са необходими в законодателното тяло на Небраска, за да се отмени едно вето. Ще ви отговори ли? Опитайте и ще видите.

Каква полза извличаше Айдахо от своята книжка със стихотворения, не мога да кажа точно. Колчем отвореше уста, той все хвалеше винопродавеца, но това не е никаква гаранция.

Този Омар К. М., ако се съди по онова, което излизаше наяве от неговата книжка чрез посредничеството на Айдахо, очевидно представляваше нещо, подобно на куче, което гледа на живота като на консервена кутия, завързана за опашката му. Тича, тича до припадък, сяда, изплезва език, поглежда кутията и казва:

„Е, щом не мога да се отърва от нея, ще ида да я напълня в кръчмата на ъгъла, пък пийте всички за мое здраве.“

Освен това той, изглежда, беше персиец, а аз още не съм чувал Персия да е произвела нещо, заслужаващо внимание освен турски килими и малтийски котки.

Същата пролет ние с Айдахо напипахме богата жила. Имахме практика да разпродаваме незабавно и да се движим по-нататък. След като продадохме добитото злато, взехме по осем хиляди долара на глава. После се отправихме към малкото градче Роза на река Салмън, за да отпочинем, да хапнем като хората и да ожънем братите си.

Роза не беше средище на златотърсачи. Градчето лежеше в една долина и с липсата на шум и всякаква треска напомняше на селските провинциални градчета. В Роза имаше трамвайна линия, дълга три

мили, която водеше в околностите, и ние с Айдахо цяла седмица се возихме в един вагон, като излизахме само нощем, за да пренощуваме в хотел „Вечерна зря“. Тъй като вече бяхме много чели и много видели, скоро станахме ргоге пата с най-доброто общество в Роза и започнаха да ни канят на най-изисканите вечери. На една благотворителна вечер в полза на пожарната команда с конкурс за най-добра мелодекламация и най-голям брой изядени пѣдпѣдъци, уредена в салона на общината, ние с Айдахо се запознахме с госпожа Д. Ормънд Сампсън, кралицата на висшето общество в Роза.

Госпожа Сампсън, вдовица, притежаваше единствената двуетажна къща в града. Къщата беше боядисана в жълто и откъдето и да се погледнеше, се виждаше ясно като остатъците от жълтък в постен ден по брадата на ирландец. Двайсет и двама мъже в Роза — освен мен и Айдахо, предявяваха претенции за тази жълта къща.

След като нотите и костите от пѣдпѣдъците бяха изметени от салона, започнаха танците. Двайсет и трима от поклонниците на госпожа Сампсън се понесоха в галон към нея да я канят на танц. Аз се отказах от тустепа и поисках разрешение да я изпратя до тях. И тъкмо тук се проявих.

По пътя към къщи тя ми казва:

— Ах, колко прекрасни и ярки са звездите тази вечер, нали, господин Прат?

— Като се имат пред вид техните възможности — казвам аз, — те имат доста приличен вид. Тази голямата се намира на шейсет и шест милиарда мили от земята. За да достигне светлината ѝ до нас, са нужни трийсет и шест години. С осемнайсетфутов телескоп може да се видят четирсет и три милиона звезди, включително и такива от тринайста величина. И ако някоя от тях сега угасне, ние ще продължаваме да я виждаме още две хиляди и седемстотин години.

— Боже мой! — възкликна госпожа Сампсън. — Не съм и подозирала тези неща. Колко е топло. Плувнах в пот от тези танци.

— Това е лесно обяснимо — казвам аз, — като се вземе под внимание, че имате два милиона потни жлези и всички те действуват едновременно. Ако се съединят всички ваши потни канали, всеки от които е дълъг четвърт инч, ще се получи обща дължина от седем мили.

— Невероятно! — казва госпожа Сампсън. — Вие сякаш говорите за напоителен канал. Откъде имате всички тези научни

познания?

— От лични наблюдения, госпожа Сампсън — казвам й аз. — Когато обикалям света, винаги държа очите си широко отворени.

— Господин Прат — казва тя, — винаги съм се възхищавала от културните хора. Всред тъпоглавите идиоти в нашето градче има толкова малко образовани люде, че е истинско удоволствие човек да разговаря с такъв културен джентълмен. Идвайте ми на гости, когато пожелаете, ще ми бъде много приятно.

Ето по такъв начин получих благоразположението на стопанката на жълтата къща. Всеки вторник и петък аз ходех у тях и й разказвах за чудесата на вселената, открити, класифицирани и възпроизведени от натура от Хъркимър. Айдахо и другите донжуани на града използваха всяка минута от останалите дни на седмицата, които имаха на разположение.

Аз и не подозирах, че Айдахо се опитва да въздействува на госпожа Сампсън чрез правилата за ухажване на стария К. М., докато не разбрах това една вечер, когато отивах у тях с кошница джанки. Срегнах госпожа Сампсън на алеята, която водеше към къщата и. Очите и святкаха, а шапката й беше килната застрашително над едното око.

— Господин Прат — започва тя, — този господин Грийн е, струва ми се, ваш приятел.

— От девет години — казвам аз.

— Скъсайте с него — каза тя. — Той не е джентълмен.

— Но защо, мадам — казвам аз, — той е обикновен обитател на планините с обичайните недостатъци на едни прахосник и лъжец. Но дори в най-критичните обстоятелства не ми е давало сърце да кажа, че той не е джентълмен. Може би с облеклото си, с чувството си за арогантност и с цялата своя експозиция Айдахо дразни окото. Но вътрешно, мадам, той е непроницаем за долнопробни престъпления и не е склонен към затлъстяване. След деветгодишно неразделно приятелство с Айдахо — казвам аз — на мен би ми било неприятно да го коря и да слушам други да го корят.

— Много похвално е, господин Прат, че оправдавате недостатъците на вашия приятел — казва госпожа Сампсън. — Но това не променя обстоятелството, че той ми направи предложение, достатъчно оскърбително, за да възмути скромността на всяка жена.

— А, не може да бъде — казвам аз. — Старият Айдахо да ги върши такива! Такова нещо би могло да се очаква по-скоро от мен. Аз мога да го обвиня в един грях и за него е виновна снежната виелица. Веднъж, когато снегът ни задържа в планините, той стана жертва на фалшива и непристойна поезия и може би тя е изопачила маниерите му.

— Именно — казва госпожа Сампсън. — Откакто се запознах с него, той все ми рецитира безбожнически стихове от някаква особа, която той нарича Руба Ят и която, ако се съди по стиховете ѝ, не е цвете за мирисане.

— Тогава Айдахо попадна на една нова книжка — казвам аз, — а авторът на другата, която имаше, пише под *nom de plume* К. М.

— По-добре, да си е държал другата, независимо каква е била — казва госпожа Сампсън. — Във всеки случай днес той премина всички граници. Получавам от него букет цветя и на букета забодена бележка. Вие, господин Прат, знаете какво значи изискана дама, знаете какво положение заемам в обществото тук. Можете ли да допуснете дори за миг, че ще хвана гората с мъж, помъкнала кана вино и комат хляб, и ще пея и лудея с него под дърветата? На обед и вечеря аз пийвам по чашка червено, но нямам навика да нося цели кани в гората и да върша безобразия от този род. А той пък щял да вземе книжката със стихотворенията. Така ми пише. Нищо, нека си ходи сам на такива скандални излети! Или пък да вземе със себе си своята Руба Ят. Смятам, че тя няма да рита, освен ако хлябът ѝ се стори много, а виното — малко. Е, господин Прат, какво ще кажете сега за вашия приятел джентълмен?

— Знаете ли, мадам — казвам аз, — може би поканата на Айдахо е своего рода поезия и той не е искал да ви обиди. Може би тя принадлежи към онзи вид рими, които наричат фигуративни. Подобни рими представляват нарушение на закона и реда, но пощенските органи ги пропускат да минат въз основа на това, че в тях се казва нещо, което не се разбира. Ще се радвам много зарад Айдахо, ако забравите този случай — казвам аз. — И нека откъснем нашите мисли от низвергнатите области на поезията и ги насочим към високите върхове на фактите и чудесата. В такъв хубав ден като този — продължавам аз — нека мислите ни бъдат съзвучни. Тук е горещо, но не бива да забравяме, че на екватора линията на вечния студ се намира

на височина петнайсет хиляди фута. А между четиридесет и четиридесет и девет градуса северна ширина тя се намира само на четири до девет хиляди фута.

— О, господин Прат — казва госпожа Сампсън, — каква утеха е да чуя от вас тези красиви факти, след като ме бяха хванали такива нерви от стиховете на тази негодница Руба.

— Да приседнем на този дънер край пътя — казвам аз — и да не мислим за нечовечността и разпуснатостта на поетите. Истинската красота трябва да се търси само във величествените колони на достоверните факти и общоприетите мерки и теглилки. Ето, този дънер, на който седим — казвам аз, — съдържа данни, по-прекрасни от всяка поема. Кръговете показват, че дървото е живяло шест години. На дълбочина две хиляди фута след три хиляди години то ще се превърне във въглища. Най-дълбоката каменовъглена мина в света е в Килингуърт, близо до Нюкасъл. Сандък, дълъг четири фута, широк — три и висок — два и осем инча, побира един тон въглища. Ако сте си срязали артерията, стегнете я над срязаното. Човешкият крак има трийсет кости. Лондонската кула е горяла в хиляда осемстотин четиридесет и първа година.

— Продължавайте, господин Прат — казва госпожа Сампсън. — Тези мисли са толкова оригинални и успокоителни. Според мен няма нищо по-хубаво от статистическите данни.

Но едва след две седмици аз успях да оценя напълно Хъркимър.

Една вечер се събудих от викове „пожар!“, които се носеха отвред. Скочих от леглото, облякох се и излязох пред хотела, за да се наслаждавам на гледката. Но като видях, че гори къщата на госпожа Сампсън, нададох оглушителен рев и се озовах там за две минути.

Целият долен етаж на жълтата къща беше обхванат от пламъци, а наоколо се беше струпало всичко мъжко, женско и кучешко в града, което крещеше и лаеше и само пречеше на пожарната. Шестима пожарникари държаха здраво Айдахо, а той се мъчеше да се измъкне от ръцете им. Те му обясняваха, че целият долен етаж е в пламъци и който влезе в къщата, няма да излезе жив.

— Къде е госпожа Сампсън? — питам аз.

— Никой не я е виждал — казва един от пожарникарите. — Тя спи на горния етаж. Опитавме се да влезем, но не успяхме. А командата ни още няма стълби.

Аз притичвам до място, осветено от пламъците на пожара, и изваждам наръчника от вътрешния джоб. Засмях се, като го усетих в ръцете си — изглежда, съм откачил от вълнение.

— Хърки, старо приятелче — говоря си аз, докато прелиствам страниците, — ти никога не си ме излъгал и никога не си ме изоставил в беда. Посъветвай ме, приятелче, посъветвай ме — казвам аз.

Обърнах на „Какво се предприема при нещастни случаи на страница сто и седемнайста. Прокарах пръст надолу по страницата и намерих това, което ми трябваше. Славно момче е тоя Хъркимър, нищичко не е пропуснал! На страницата пишеше:

«ЗАДУШАВАНЕ ОТ ДИМ ИЛИ ГАЗ. — Няма нищо по-добро от лепеното семе. Сложете няколко семенца във външния ъгъл на очите.»

Пъхнах наръчника пак в джоба и хванах момченцето, което в този момент тичаше покрай мен.

— Слушай — казвам аз и му давам пари, — тичай до аптеката и вземи за един долар лепеното семе. Само по-бързо. Ще получиш един долар за това. А сега — обръщам се аз към тълпата — ще се заемем с госпожа Сампсън. — И хвърлям сакото и шапката си.

Четирима пожарникари и граждани ме сграбчват.

— Да се влезе сега в къщата — това е сигурна смърт — убеждават ме те. — Подът вече се проваля.

— Но как, по дяволите, ще сложа лепеното семе в очите, без те да са ми подръка? — викам аз и се смея, въпреки че никак не ми е до смях.

После ръгам по един лакът на пожарникарите, обелвам ченето на единия гражданин, а другия свалям със страничен удар. След това се хвърлям в къщата. Ако умра преди вас, ще ви пиша писмо и ще ви разкажа дали в пъклото е по-лошо, отколкото в тази жълта къща. Но още не бързайте да ме смятате за умрял. Изпекох се много повече, отколкото печените пилета, които ви приготвят през куп за грош в ресторанта. Пламъците и димът ме поваляха два пъти на пода и аз едва не посрамах Хъркимър, но пожарникарите ми помогнаха със своите жалки струйки вода и аз се добрах до стаята на госпожа Сампсън. Тя

беше загубила самосъзнание от дима, тъй че аз я увих в завивките и я метнах на рамо. Оказа се, че подът не беше чак толкова“ повреден, колкото разправяха, иначе нищо нямаше да направя, дума да не става.

Занесох я на петдесетина крачки от къщата и я положих на тревата. И тогава, разбира се, всички двајсет и двама претенденти за ръката на госпожа Сампсън се струпаха наоколо с кани вода, готови да я спасяват. Но в този миг дотича момчето с лененото семе.

Аз отвих главата на госпожа Сампсън. Тя отвори очи и каза:

— Вие ли сте това, господин Прат?

— Шшшт! — предупреждавам я аз. — Не говорете, преди да съм ви дал лекарството.

После подпъхвам ръка под врата ѝ, повдигам внимателно главата ѝ, а с другата ръка отварям пакетчето с лененото семе. След това още по-внимателно се навеждам над нея и турям три-четири семенца във външния ъгъл на окото ѝ.

В този миг пристига в галоп селският доктор, пръхти наляво и надясно, хваща пулса на госпожа Сампсън и пита какво значат тези идиотщини.

— Вижте какво, господин Очистително — казвам му, — аз нямам редовна практика, но мога да се позова на авторитет.

Подадох ми сакото и аз изваждам наръчника.

— Погледнете на страница сто и седемнайсета — казвам аз. — Задушаване от дим или газ. Там пише ленено семе във външните ъгли на очите. Не мога да кажа дали то действува като димопоглъщател, или привежда в действие сложния гастрохипопотамен нерв, но Хъркимър го препоръчва, а той пръв бе повикан при пострадалата. Ако искате да се консултирате с него, аз нямам нищо против.

Докторът взема книгата и я разглежда с помощта на очилата си и един пожарникарски фенер.

— Вижте какво, господин Прат — казва той, — вие очевидно сте сбъркали реда, когато сте поставяли диагнозата си. Рецептът против задушаване е: „Изнесете пострадалия колкото е възможно по-скоро на чист въздух и го положете по гръб с вдигната глава.“ Лененото семе се отнася за „Прах и пепел, попаднали в очите“, което е на горния ред. Но в края на краищата...

— Чуйте — прекъсва го госпожа Сампсън, — мисля, че и аз имам право да си кажа мнението в този консулт. Това ленено семе ми

подействува по-добре от всички лекарства, които съм вземала в живота си.

Тя повдигна глава, после я отпусна на ръката ми и каза:

— Сложи малко и в другото око, скъпи Санди.

И тъй, ако ви се случи утре или някой друг ден да спрете в Роза, ще видите една чудесна нова жълта къща, чието най-хубаво украшение е госпожа Прат, бивша госпожа Сампсън. И ако ви се случи да прекрачите прага на тази къща, на мраморната маса в средата на гостната ще видите „Наръчник за най-необходимите познания — Хъркимър“, подвързан с червен марокен и готов да даде съвет по всеки въпрос, отнасящ се до човешкото щастие и мъдрост.

[1] Айдахо всъщност казва Кейам, което Прат чува като английското произношение на буквите „К“ и „М“ — кей, ем. Става дума за староперсийския поет Омар Кейам, или Хайам (11 в.). — Б.пр.

↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.